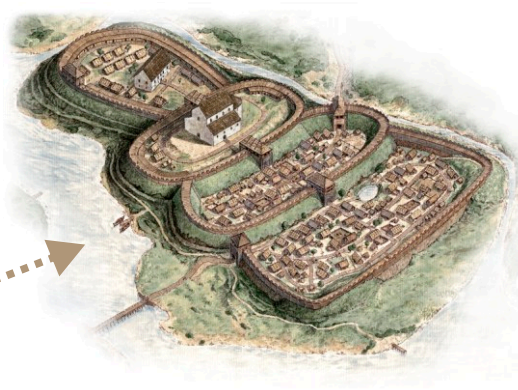

Grody książęce

1. Przyjrzyj się rysunkom na infografice i wyjaśnij dlaczego gród był miejscem bezpiecznym dla władcy, duchownych i innych mieszkańców. Użyj słowa **wał drewniano-ziemny**.

...

2. Uzupełnij zdanie:

Grody były to osady obronne, otoczone

3. Przyjrzyj się rysunkom i zaobserwuj w jakim otoczeniu naturalnym budowano grody, aby utrudnić do nich bezpośredni dostęp? Uzupełnij zdanie:

Grody budowano na położonych na jeziorach, w pobliżu rozwidlenia , na bagnistych łąkach i

4. Zaobserwuj jakiego typu budowle wznoszono w grodach i z jakiego materiału były one wykonane. Uzupełnij zdania:

Chaty w grodach były zbudowane z Budowle należące do księcia i/lub kościoły były wykonane z

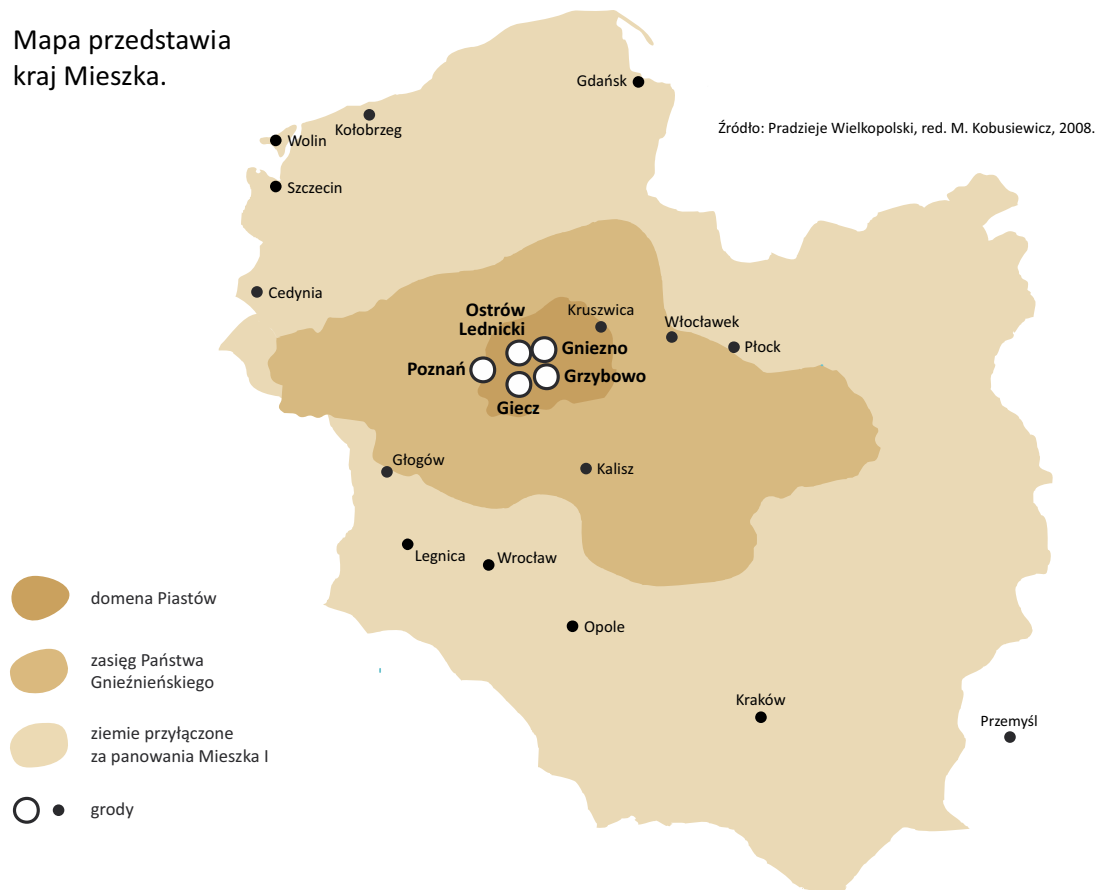
5. Grody położone na wyspach łączono z lądem drewnianymi mostami. Zastanów się i odpowiedz, o jakiej porze roku najłatwiej było zbudować taki most? Swoją odpowiedź spróbuj uzasadnić. W sformułowaniu poprawnej odpowiedzi pomocny może być film „Wyspa władców”

...

6. W chatkach pod grodem zamieszkiwali rzemieślnicy. Zajmowali się różnymi zajęciami. Ustal co robili: **cieśle, bednarze, garncarze, smolarze.**

...

7. Mapa przedstawia kraj Mieszka.

Wymień nazwy większych grodów:

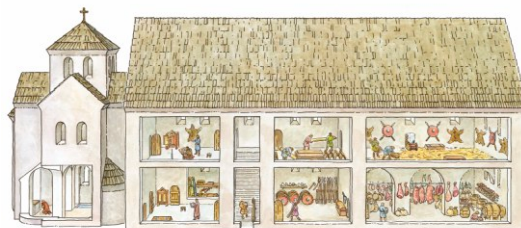
.....

.....

.....

Poszukaj tych miejsc na współczesnej mapie Wielkopolski i odpowiedź, które z dawnych grodów są obecnie miastami? Co dziś znajduje się w miejscach dawnych grodów?

Budowle sakralne i świeckie

1. Przyjrzyj się rysunkom i wymień jaki był podstawowy materiał budowlany używany do wznoszenia kościołów i pałaców w czasach Mieszka i Bolesława Chrobrego?
...
2. Jakich rzemieślników zatrudniano do wzniesienia budowli? Nazwij poszczególnych fachowców:
 - a) Kto projektował i nadzorował budowę obiektów?
 - b) Kto zajmował się obróbką kamieni?
 - c) Kto przygotowywał zaprawy murarskie?
 - d) Kto zajmował się wznoszeniem ścian?

Wszyscy wymienieni rzemieślnicy wchodzili w skład grupy zwanej „strzechą budowlaną”.

3. Na rysunkach przedstawiających najstarsze kościoły i pałace książęce widoczne są podstawowe cechy budowli piastowskich. Wybierz te właściwe i podkreśl:
 - a) proste bryły,
 - b) wysokie i strzeliste budynki z cegły,
 - c) grube mury z kamienia,
 - d) małe, półkoliste okna,
 - e) witraże,
 - f) stropy płaskie, drewniane,
 - g) płaskorzeźby z piaskowca nad wejściem,
 - h) podwójne okienka, przedzielone kolumną,
 - i) wysokie okna z ostrym łukiem,
 - j) mozaiki na posadzkach i na ścianach,
 - k) dachy kryte drewnianymi deskami.
4. Palatium czyli pałac – to siedziba władcy, wybudowana z kamienia, w której znajdowały się sale reprezentacyjne, skarbiec i kaplica. Najlepiej zachowane palatium książęce znajduje się na Ostrowie Lednickim. Przyjrzyj się rekonstrukcji pałacu wykonanej na podstawie prac archeologów i wskaż wymienione wyżej pomieszczenia.
5. Rotunda to niewielka budowla na planie koła. Rotunda Mieszka I została zrekonstruowana na podstawie prac archeologów, które były prowadzone w podziemiach katedry gnieźnieńskiej. Przyjrzyj się rysunkowi i wskaż:
 - a) sklepienie wykonane z kamienia,
 - b) pomieszczenie półkoliste dostawione do nawy czyli apsyda,
 - c) małe okienka,
 - d) ściany i posadzki pokryte zaprawą murarską.

6. Czy potrafisz narysować na boisku szkolnym plan rotundy o średnicy 10 metrów? Pomyśl jak można to zadanie wykonać?
7. Na kartce narysuj rotundę o średnicy 10 m w skali 1:100. Dodatkowo dorysuj jedną apsydę o średnicy o połowę mniejszej niż rotunda.

Wojowie drużyny księcia

1. Drużyna księcia składała się z wojów zwanych **pancernymi**. Książę opłacał koszty związane z uzbrojeniem i wyposażeniem pancernego w zbroję i konia. Ilu wojów w drużynie posiadał Mieszko? Na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnij, w jaki sposób książę dbał o swoich wojów i ich rodziny.

...

2. Przyjrzyj się rysunkowi i opisz jak wyglądała zbroja i broń pancernych wojów Mieszka. Użyj określeń:

żelazny hełm, kolczuga z żelaznych kółek, kaftan pod kolczugą, zbroja z utwardzonej skóry, miecz, włócznia, tarcza.

...

3. Wyjaśnij kogo nazywano **tarczownikiem**? Dlaczego?

...

4. Ustal jakie było podstawowe uzbrojenie tarczownika i w jaki sposób chronił się on przed ciosami. Opisz tarczownika na podstawie rysunku, używając następujących określeń:

topór, nóż, kiścień, cep bojowy, łuk, tarcza, hełm z utwardzonej skóry, czapka z futra, skórzany lub wełniany kaftan.

...

5. Kto zajmował się wyrobem broni? Kto przygotowywał konie dla pancernych?

...

6. Wyjaśnij do czego służyły:

umbo, przesywanica, kolczuga, nosal, koser?

...

7. Z jakich materiałów wykonywany był łuk? Narysuj projekt łuku.

Wały obronne

1. Gród – to słowo, które oznacza przestrzeń ogrodzoną. Uzupełnij zdanie:

Najważniejszym sposobem obrony grodu było zbudowanie, który składał się z wielu warstw.
2. Przyjrzyj się uważnie rysunkom przedstawiającym wały i wymień jakiego rodzaju materiały były potrzebne do budowy wału:
 - a)
 - b)
 - c)
3. Wyjaśnij skąd czerpano materiał potrzebny do wybudowania wału?
...
4. Kiedy osada książęca się rozrastała wówczas wznoszono kolejne wały. Przyjrzyj się rysunkom przedstawiającym etapy budowy umocnień grodu w Gnieźnie i policz z ilu części otoczonych wałami składał się ten gród w czasach Mieszka i później w czasach Bolesława Chrobrego?
...
5. Obejrzyj prezentację multimedialną wału drewniano-ziemnego na stronie internetowej Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie lub Rezerwatu „Genius Loci” i ustal jakie wymiary posiadał wał drewniano-ziemny w największych grodach książęcych: w Poznaniu i w Gnieźnie.
 - a) wysokość wału do palisady
 - b) szerokość wału u podstawy.....
6. Wyjaśnij dlaczego okładano wał warstwą ziemi i gliny?
...

7. Przyjrzyj się rysunkom i opisz jakie czynności należało wykonać podczas budowy wału. Podziel swoje opowiadanie na kilka etapów:

- a) wycinka drzewa
- b) transport
- c) obróbka drewna
- ...
- d) ułożenie warstw
- e) wykonanie umocnienia wału
- f) budowa wież i palisady

Chaty mieszkalne

1. Opisz z jakich materiałów była wykonana chata. Wskaż te określenia, które są prawdziwe:

drewno, gałęzie, glina, dachówka, słoma , trzcina, cegła, zaprawa murarska

2. Uzupełnij zdania:

Chata mieszkalna składała się z Izby. (podaj ilość pomieszczeń). Ściany były budowane z bali, które w narożnikach łączono zaciosanymi końcami. Podłoga była z ubitej , która nazywa się Czasami podłogę wykonywano z Szpary pomiędzy belkami uszczelniano i

3. Przyjrzyj się rysunkom i odpowiedz na pytania:

a) W jaki sposób ogrzewano chatę?

...

b) W jaki sposób gotowano posiłki?

...

c) Z jakich materiałów wykonane były naczynia?

...

4. Zaobserwuj na rysunkach jak wyposażone były chaty mieszkalne i odpowiedz na pytania:

a) Jak przygotowane było miejsce do spania?

...

b) Gdzie przechowywano żywność?

...

c) Jaki rodzaj „umeblowania” posiadali mieszkańcy chat?

...

- 5 Wyciągnij wnioski na temat warunków życia w chatach:
- a) Jakie było oświetlenie?
...
 - b) Jakie były warunki higieniczne? Gdzie się myto i kąpano?
...
 - c) Jaka była temperatura i czystość powietrza w chacie?
...
- 6 Aby dowiedzieć się jak ubierali się dawni mieszkańcy grodów i co jedali, przygotuj krótkie wyjaśnienia zagadkowych słów:
- a) giezło
sakiewka
ciżmy
krajka
 - b) polewka
kołacz
podpłomyk
bryja
- 7 Zaprojektuj wzór krajki.